

AZ EGYSZERŰ MONDATOK MONDATRÉSZEK AZ ÁLLÍTMÁNY

Az állítmány (fogalmáról, funkciójáról l.: Lengyel MGr. 2000: 394.) elemzését az alábbi szempontok alapján végezzük:

1. szófaja
2. szerkezeti felépítése
3. jelentése
4. bővítményei

I. Mintaelemzések

1. Az állítmány szófaja

- a) *ige* (☉ Igenemek, igefajok.)

Az igei állítmány modalitást hordozza, tartalmazza az idővonatkozást, egyeztetés útján utal az alanyra.

A gyerekek dolgozatot írnak.

Az igei állítmány (*írnak*) *cselekvést* jelöl, amelynek végzője főnévvel megnevezett alany (egyszerű, határozott alany).

A hajó elsüllyedt a tengerben.

Az állítmány az egyszerű, határozott alanyra (*a hajó*) vonatkoztatott *történet* (*elsüllyedt*) fejezi ki, amely független az alany szándékától.

A barátom reggel belázasodott.

Az igei állítmány (*belázasodott*) itt azt a változást fejezi ki, amelynek eredményeképpen az egyszerű, határozott alany (*a barátom*) egy bizonyos *állapotba* kerül.

Vannak még hibák.

A mondat igei állítmánya (*vannak*) *létezés*t jelent a mondatban.

Kinn a bárány, benn a farkas.

Mindkét tagmondatnak a hiányzó van létige az állítmánya. A magyar nyelv sajátossága, hogy a kijelentő módú, jelen idejű, harmadik személyű létigei állítmány törölhető. Az ilyen típusú mondatok szerkezetileg hiányosak. (☉ A mondat szerkezete.)

Innen látni a Balatont.

A szakirodalom alapján sem egyértelmű a fenti típusú mondat elemzése. Elfogadható, és mi is azt a felfogást követjük, hogy olyan hiányos mondat, amelyből a *lehet* igei állítmány hiányzik, a *látni* pedig főnévi igenévvel kifejezett alany. Egy másik – de nem elfogadható – felfogás szerint a főnévi igenév a mondat állítmánya, egy ki nem tett általános alany tartozik hozzá (vö.: Mondattani elemzések. Szerk.: Rácz Endre–Szemere Gyula. Tankönyvkiadó. Budapest, 1972. 48). A MGr. a hasonló típusú mondatokban a főnévi igenevet – Berrár Jolán felfogásával egyetértve – a mondat fő tagjának tekinti. [Vö.: Berrár Jolán: Alany és állítmány. In.: Rácz Endre és Szathmári István (szerk.): Tanulmányok a mai magyar nyelv mondattana köréből. Tankönyvkiadó. Budapest, 1977. 87–88.; Lengyel MGr. 2000: 230.]

b) névszó

Az állítmány grammatikai szófaja ige. (☉ Grammatikai szófaj.) Ebből az következik, hogy ha a lexikális fogalmi jelentést mégis *névszó* hordozza, annak szükségszerűen ki kell egészülnie a módot, időt, számot, személyt jelölő igei (*segédigei*) résszel. A névszói-ige (összetett) állítmány tehát mondatrésztteremtő segédige (kopula) + névszó kapcsolata. A kopula a *van*, a *marad* és a *múlik* ragozott, jelezett alakja lehet, így az alábbiakban az összetett állítmány névszói részének szófaji hovatartozását vizsgáljuk. (☉ Morfológiai típusú szószerkezet.)

A *névszói állítmányt* olyan névszói-igei állítmánynak tekintjük, amelyben az igei rész Ø fokon van.

— a névszói rész: *főnév*

Harry Potter a mai gyerekek regényhőse.

Édesanyám a legjobb barátnőm volt.

Az útszél csupa pitypang. (Tóth Árpád)

Az élet itt nem móka. (Juhász Gyula)

[A mondatban szereplő állítmányi szerepű főnevek személyt, dolgot, fogalmat jelölnek. Az alany és az állítmány jelentésviszonya alapján lehetnek *minősítő* és *azonosító*. (l. lentebb).]

– a névszói rész: *melléknév*

Egy útitárs kedves volt hozzám a vonaton.

Reggelre minden fehér lett.

A gyerekek manapság igen magasak.

A melléknévi állítmányok tulajdonságot, állapotot fejeznek ki a mondatokban. Mindig minősítők.

– a névszói rész: *számnév*

Sok az eszkimó, | kevés a foka.

Kétszer kettő négy.

A számnévi állítmány mennyiséget jelöl az idézett mondatokban. Ezekben az esetekben az alany és az állítmány jelentésviszonya mindig minősítő. Az alanyok határozott, egyszerű alanyok.

– a névszói rész: *névmás*

Ki ő? A többi is olyan volt. Ki és mi vagy (te)?

Ez a könyv az enyém. (1. még Lengyel MGr. 2000: 395–397.)

A névmási állítmány – szófaji értékének megfelelően – indirekt denotatív jelentést hordoz a fenti mondatokban. Valamennyi alany határozott, főnévi, főnévi névmási szófajú.

2. Az állítmány szerkezete

a) egyszerű állítmány

Az igei állítmány szerkezete szerint mindig egyszerű állítmány. Ügyelni kell azonban az analitikus igealakokkal – *szóalakteremtő segédigével* – kifejezett igei állítmány elemzésére.

Megírtam holnapra a fogalmazást.

A mondat állítmánya a kijelentő módú, múlt idejű, egyes szám első személyű igealak. Az alanyt az igei személyrag reprezentálja (határozott, egyszerű alany).

Nyáron Görögországba fogunk utazni.

A jövő idejű igei állítmány (*fogunk utazni*) analitikus szerkesztésű: szóalakteremtő segédige (*fogunk*) + főnévi igenév (*utazni*) morfológiai kapcsolata. (● Segédigék.) Az alanyt az igei személyrag reprezentálja. Az állítmány szerkezetileg *egyszerű*.

(A morfológiai természetű szókapcsolatokban megjelenő főnévi igenév természetéről l.: Lengyel MGr. 2000: 230.)

A diákok meg fogják tanulni a verset.

Az elváló igekötős főnévi igenév és a személyragozott szóalakteremtő segédige szerkezetileg *egyszerű* állítmányt eredményez. A mondat határozott egyszerű alanya: *a diákok*.

Az este szerettem volna moziba menni.

A feltételes módú, múlt idejű igei állítmány analitikus igealak (ige + szóalakteremtő segédige) kapcsolata, szerkezetileg *egyszerű* állítmány. Az alanyt az igei személyrag reprezentálja: egyes szám első személyű, határozott alany.

El szokott menni a barátnőjéhez.

Hová tetszik menni?

Meg találom mondani az igazat.

A MGr. a főnévi igenévvel együtt megjelenő *szokott*, *tetszik*, *talál* szavakat szintén *szóalakteremtő segédigéknek* tekinti: analitikus igealakkal kifejezett *egyszerű*, igei állítmányt hoznak létre (vö.: Lengyel MGr. 2000: 256.) Más véleményt képvisel Uzonyi Kis Judit és Tuba Márta: Hány segédigénk van? Magyar Nyelvőr 1999: 108–116.

b) Az összetett állítmány (névszói-igei)

Az összetett állítmány felismerése nem könnyű, hiszen benne a létigével azonos alakú *kopula* (= *mondatrésztartó segédige*) szerepel. (☉ Morfológiai típusú szó szerkezet, szintaktikai típusú szó szerkezet.)

Az igei és az összetett (névszói-igei) állítmány elhatárolásában, a létige vagy segédige probléma megoldásában segíthet a *transzformáció*: jelen időbe, kijelentő módba, harmadik személybe transzformáláskor az igei állítmányi funkciójú létige nem maradhat el, a grammatikai funkciójú segédige viszont törlődik.

Pl.: *Egész nap szép idő volt.* ← *Egész nap szép idő van.*
Egész nap szép volt az idő. ← *Egész nap szép Ø az idő.*

A szomszéd udvarban sok volt a virág. A szomszéd udvarban sok virág volt.

Mindkét mondatban szerepel a kijelentő módú, múlt idejű, egyes szám harmadik személyű *volt*. Az első mondatban *mondatrésztteremtő segédige*, a másodikban alapszófaj, *ige*. (A két mondat transzformációja: *A szomszéd udvarban sok a virág. A szomszéd udvarban sok virág van.*)

Mégis oly szép az élet. (Juhász Gyula)

A mondat állítmánya olyan *névszói-igei állítmány*, amelyben az igei rész \emptyset fokú, az alanyt pedig a határozott névelős főnév fejezi ki. A \emptyset kopulájú állítmányt nevezzük *névszói állítmánynak* is, amely csak kijelentő mód, jelen idő, harmadik személyben használatos: *A gyerek ügyes \emptyset . – A gyerek ügyes volt*. Meg kell jegyezni, hogy a *marad* és a *múlik* segédige sohasem áll \emptyset fokon: *A lány szép \emptyset . – A lány szép marad. A gyerek tízéves \emptyset . A gyerek tízéves múlt*. Vö.: MGr.: 396. (☺ Segédigék.)

Petőfi nagy tehetség volt. (Németh László)

A mondat *névszói-igei állítmánya* alanyesetben álló főnévből (*tehetség*) és kijelentő mód, múlt idő, egyes szám harmadik személyű kopulából (*volt*) áll, alanya a tulajdonnév (*Petőfi*).

Valamikor én fiatal voltam. (Juhász Gyula)

A mondat állítmánya melléknév és múlt idejű mondatrésztteremtő segédige összetételű (*fiatal voltam*) *névszói-igei állítmány*, amelyhez egyes szám első személyű személyes névmás kapcsolódik határozott, egyszerű alanyként.

Légy egy fűszálon a pici él. (József Attila)

A mondat állítmánya a felszólító módú, jelen idejű, egyes szám második személyű kopula és az alanyesetben álló főnév (*légy él*) alkotta *névszói-igei állítmány*, melynek alanya a kopula személyragjával kifejezett egyes szám második személy. (Az alany és az állítmány jelentésviszonya alapján *azonosító*. Elemzéséről l. lentebb.)

Te még enyém vagy. (Juhász Gyula)

A mondat *összetett állítmánya* az egyes szám első személyű személyes (birtokos) névmásból (*enyém*) és a kijelentő mód, jelen idő, egyes szám második személyű kopulából (*vagy*) áll, alanya pedig a személyes névmás (*te*). (Minősítő viszonyú a mondat. Vö.: Lengyel MGr. 2000: 397).

Mi voltam én? (József Attila)

A mondat *névszói-igei állítmánya* a főnévi kérdő névmásból és a *kopulából* áll (*mi voltam*), alanya pedig az egyes szám első személyű személyes névmás (*én*). (Jelentésviszonya alapján: azonosító.)

Igazság szerint József is lehetett volna római polgár. (Spiró György)

A mondatban olyan *névszói-igei állítmány* szerepel, amelyben a segédige *analitikus igealak* (*lehetett volna* = feltételes mód múlt idő), a névszói rész pedig alanyesetben álló főnév (*polgár*); az alany tulajdonnévvel kifejezett egyszerű, határozott alany. (Az alany és az állítmány jelentésviszonya minősítő.)

c) *A kettős állítmány*

Meg kell tanuljam a verset.

A mondat *kettős állítmányú*: a *kell* modális ige mellett a *tanul* ige felszólító módú, jelen idejű, egyes szám első személyű alakja áll. Ez utal az alany személyére és számára is.

A kettős állítmány *mondatátszövődéssel* keletkezett. *Az kell, hogy megtanuljam a verset.* → *Meg kell tanuljam a verset.* A mondatátszövődés eredményeképpen a *kell* igei állítmány mellé a *felszólító módban* álló igealak kerül. A kettős állítmány ebben az esetben az igei állítmány egyik sajátos fajtája. A szerkezet nyelvjárási eredetű (elsősorban Erdélyben honos), napjainkban a köznyelvben is terjedő forma.

Hibalehetőség: Meg kell tanulnom a verset. (☹ Az alany.)

Holnap ügyes kell legyél a vizsgán.

A *kettős állítmány* egyike a *névszói-igei állítmány*, amelynek *kopulája* egyes szám második személyű, felszólító módú igealakkal szerepel (*legyél*), az állítmány másik igéje itt is a *kell* kijelentő módú, jelen idejű alakja.

d) *A halmozott állítmány*

A nagymama horgol és mesél egyszerre.

A mondatnak két igei (*horgol* és *mesél*) állítmánya van, amelyek egymással *kapcsolatos mellérendelő viszonyban* vannak. Az alanyhoz (*a nagymama*) tehát *halmozott állítmány* kapcsolódik.

Nem lehetek én már soha nyugodt és elégedett? (Lengyel József)

A mondatban olyan névszói-igei állítmány van, amelyben a kopulához (*lehetek*) két egymással *kapcsolatos mellérendelő viszonyban* levő melléknév (*nyugodt és elégedett*) kapcsolódik: a *halmozott* névszói-igei állítmányban az ismétlődő tag (*lehetek*) törlődik.

[Több állítmány esetén gyakran nehéz eldönteni, hogy – mint a fentiek – halmozott állítmányt tartalmazó egyszerű mondatot alkotnak-e, vagy már több tagmondatból álló összetett mondatok. (Vö.: Keszler MGr. 2000: 461–462.)]

3. Az állítmány jelentése

a) Minden molnár a maga malmára hajtja a vizet.

A mondat *igei* állítmánya (*hajtja*) az alanyban megnevezett személy (*molnár*) cselekvését nevezi meg. Az igei állítmányok fogalmi jelentését a 1/a fejezet mondatai szemléltetik.

b) A *névszói-igei* (névszói) állítmány és az alany jelentésviszonyai alapján *minősítő és azonosító* állítmányokat különböztetünk meg (l. Lengyel MGr. 2000: 397).

Minősítő viszonyban az alany jelentésköre *szűkebb*, mint az állítmányé. Az állítmány *melléknév (számnév)* és *melléknévi (számnévi névmás)* lehet. Pl.:

Pista kedves. Három a tánc. Mennyi az alma?

Ha *főnév*, ill. *főnévi névmás* tölti be az állítmány szerepét, szintén lehet az alany-állítmány jelentésviszonya *minősítő*. Az alany szűkítését *szemantikai jegyek* biztosítják. Pl.: A sas madár. Az árvácska virág.

Grammatikai eszközökkel is szűkíthetünk. Pl.: Ez a virág árvácska. A narancs narancs. Ki ez? A labda Pistáé.

Azonosító viszonyban az alany és az állítmány fogalomköre azonos. Szófajuk csak *főnév*, *főnévi névmás* vagy *főnévi értékű szófaj* lehet: így logikai, jelentésbeli különbség nincs közöttük. Néhány grammatikai fogódzó segíthet az elemzésben (l. lentebb), de bizonyos esetekben kétféle elemzési mód is megengedhető. (Vö.: Rácz Endre: Az állítmány. MMNy. 1971: 245–248. Rácz Endre – Szemere Gyula: Mondattani elemzések. Tankönyvkiadó. Budapest, 1972. 42–47.)

Augusztus végén, aratás idején, az éjjelek már hidegek. (Lengyel József)

A melléknévvel kifejezett névszói állítmány (*hidegek*) az alany (*éjjelek*) egy tulajdonságát nevezi meg, *minősítő állítmány*.

A beszéd csak félreértések forrása. (Antoine de Saint-Exupéry)

A mondat állítmánya főnévvel (*forrása*) kifejezett névszói állítmány, amelynek jelentésköre tágabb, mint az alanyt (*a beszéd*) kifejező főnévé, ezért a névszói állítmány *minősítő*.

(*Sebaj*), a művészet még az enyém. (Juhász Gyula)

A mondat állítmánya a személyes (birtokos) névmás (*az enyém*), amely az alanyt hovatartozása szerint minősíti; a névszói állítmány tehát *minősítő*.

Örömöm a szenvedőké. (Ady Endre)

A mondat állítmánya az *-é* birtokjeles főnév (*a szenvedőké*), amely tulajdonító jelentésű minősítő állítmány. (Vö.: KMGr.: 184)

A szent előd ő [Kazinczy]. (Juhász Gyula)

A mondat állítmánya a határozott névelős főnév [*a(z) előd*], anyja pedig az egyes szám harmadik személyű személyes névmás (*ő*). A predikatív viszony tehát egy főnév és egy főnévi névmás között van: a határozott névelős főnév egyes szám, harmadik személyű egyedített személyt fejez ki, így jelentésköre az alany jelentéskörével azonos; az állítmány tehát *azonosító*. Az *azonosító* predikatív viszony egyik elemzési fogódzója lehet: ha a harmadik személyű személyes névmással kifejezett (vagy azzal helyettesíthető) rész van a mondatban, az lesz az alany: Feri/A barátom a kapus. → Ő a kapus.

Decsi Sándor az én becsületes nevem. (Jókai Mór)

A mondatban egy tulajdonnév (*Decsi Sándor*) és egy köznévközött van predikatív viszony. A tulajdonnév természeténél fogva identifikál, a birtokos személyjeles köznévközött pedig ugyancsak egyedi fogalom jelölője, így a két főnév közé akár egyenlőségjelet is tehetünk: *Décsi Sándor = a(z) nevem*. A szövegkörnyezetből kiemelt mondatban a két főnév közül az alany szerepében az a főnév áll, amelyik nyelvtani eszközökkel való szűkítés nélkül is egyedi fogalmat jelöl, azaz a tulajdonnév (*Decsi Sándor*); a birtokos személyjellel szűkített jelentéskörű főnévközött pedig az állítmány. A mondat névszói állítmánya tehát *azonosító* (l. Rácz–Szemere: 1972: 43).

(Az iskolai gyakorlatban a kijelölő jelzői szerepű családnevet a keresztnévvel együtt alanyként értelmezzük!)

... mert ők én vagyok már. (József Attila)

Az azonosító predikatív viszonyban különböző számú és személyű névmások szerepelnek. Az elemzést az alany-állítmány kötelező egyeztetése segíti: az egyeztetést pedig az alany irányítja.

Menyem nem leányom, | vőm nem fiam.

Mindkét tagmondatban birtokos személyjeles, egyedített személyt megnevező főnevek között van azonosító predikatív viszony. Ez a mondat mutatja azt is, milyen nehéz megállapítani, hogy az azonosító predikatív viszony melyik tagja lesz állítmány, és melyik az alany. Segíthet az a módszer, hogy az azonosító predikatív viszonyban található szavak közül az lesz az állítmány, amely eredményhatározóvá alakítható. Az eredeti mondat alanya pedig eredethatározóként is megjelenhet. Tehát: *A menyemből nem lesz lányom. A menyem nem lesz lányommá.* (Kiinduló mondataink ugyanakkor fordítva is transzformálhatók!)

4. Az állítmány bővítmenyei

- a) Az állítmány szófaja ige → bővítmenyei: *határozó és tárgy*

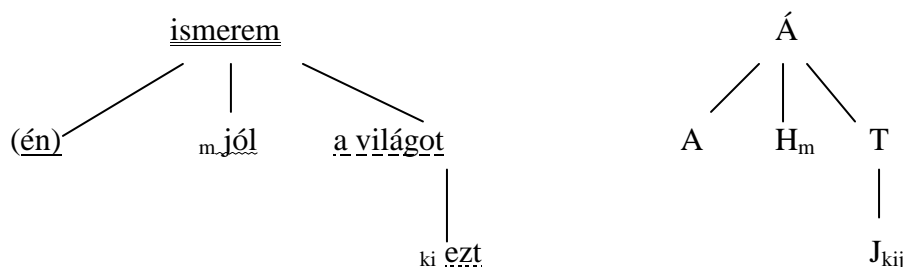
Az eke alatt harsogva hasadt a föld. (Szabó Pál)

Az igei állítmányhoz (*hasadt*) a határozott alanyon kívül (*a föld*) egy névutós főnévvel (*az eke alatt*) kifejezett *helyhatározó* és az alany állapotára utaló határozói igenévvel (*harsogva*) kifejezett *állapothatározó* kapcsolódik.

Jól ismerem *ki ezt a világot.* (Móricz Zsigmond)

Az igei állítmányt, amely személyragjával reprezentálja az egyes szám első személyű, határozott alanyt is, határozószóval kifejezett *módhatározó* és kijelölő jelzős *tárgy* bővíti a mondatban.

b) A névszói-igei állítmány. A névszói rész = főnév → bővítménye: *jelző*

Én is b magány és csönd gyermeke lettem. (Juhász Gyula)

A névszói-igei állítmány a kopulából (*lettem*) és főnévből (*gyermeke*) áll, amelyhez két egymással mellérendelő viszonyban lévő *birtokos jelző* kapcsolódik. (*magány és csönd*)

c) A névszói rész = melléknév → bővítménye: *határozó*

Nagyobb leszel b a világ tengelyénél.

A kopula (*leszel*) mellett közép fokú melléknév (*nagyobb*) áll, amelyhez határozóragos főnévvel kifejezett hasonlító határozó (*tengelyénél*) kapcsolódik.

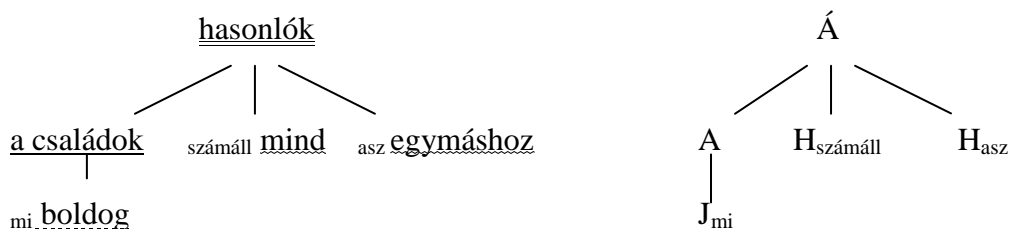
A gyerekek nagyon jók voltak.

A névszói-igei állítmány melléknévvel kifejezett névszói részét (*jók*) határozószóval (*nagyon*) kifejezett *fokhatározó* bővíti.

A mi boldog családok számáll mind hasonlók egymáshoz. (Lev Tolsztoj)

A minősítést kifejező névszói állítmányt (*hasonlók*) a ragos kölcsönös névmás *aszemantikus határozó*ként és a *mind* általános névmás 'valamennyien' jelentésben *számállapot-határozó*ként bővíti.

d) A névszói-igei állítmány igei részéhez kapcsolódik bővítmény → *határozó*

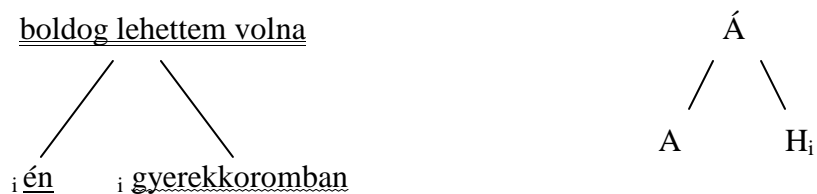
Köztetek lettem bolond, én. a.é. véges. (József Attila)

A mondat névszói-igei állítmányának (*lettem bolond*) igei részéhez, a kopulához (*lettem*) a személyes névmás kiegészült alakja kapcsolódik *helyhatározóként*.

i Gyermekkoromban boldog lehettem volna. (Weöres Sándor)

A névszói-igei állítmányhoz (*boldog lehettem volna*) ragos főnévvel kifejezett *időhatározó* kapcsolódik. A névszó állítmányi szerepe (igei grammatikai szófajisága) indokolja, hogy a névszónak lehet időhatározói bővítménye.

III. Gyakorlófeladatok

1. Egészítse ki a mondatokat! Húzza alá az állítmányokat, és nevezze meg szófajukat!

Góg és Magóg (Ady Endre)

..... *még szakállát Gergely.*

Mátyás, Gergely két rossz

A nyelv gonosz

Balogh Ádám (népdal)

..... *a Balaton vize,* *a híd rajta.* (népdal)

A szó veszélyes, *s van aki* (Koncz Zsuzsa)

..... *már a hajnalcsillag lefele.* (népdal)

Kertész, *fát* (József Attila)

2. Egészítse ki az alábbi táblázatot! Fogalmazza meg a névszói-igei és a névszói állítmány kapcsolatát! Magyarázza meg, mit jelent az, hogy a hagyományosan névszói állítmánynak nevezett mondatrész valójában olyan névszói-igei állítmány, amelyben az igei rész \emptyset fokon van!

	névszói állítmány	névszói-igei állítmány
E/1.		<i>ügyes vagyok</i>
E/2.		
E/3.		
T/1.		
T/2.		
T/3.	<i>ügyesek</i>	

3. Egészítse ki az alábbi mondatokat! Igazolja, hogy a névszói-igei állítmány kopulája olyan funkciójú, mint egy igeképző! (Igésíti a névszót, s így lehetővé teszi a mód- és az időjelnek, valamint a személyragnak a megjelenését.)

Pista tanulna.

Kati szép volna.

Pista tanuljon!

Kati szép..... !

Pista tanult volna.

Kati szép

Pista tanult.

Kati szép

4. Alakítsa át az alábbi mondatokat úgy, hogy névszói-igei (névszói) állítmányuk legyen!

Például: *Holnap hűvös idő lesz.* → *Holnap az idő hűvös lesz.*

Ma jó ebéd volt a menzán.

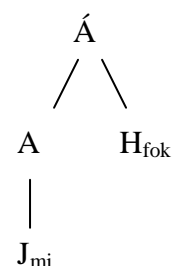
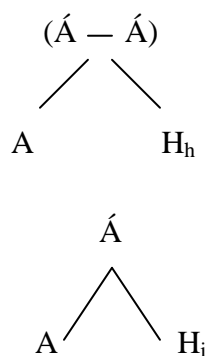
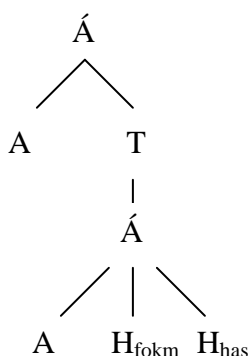
Most érdekes műsor van a rádióban.

Tegnap unalmas film volt a tévében.

A tengerparton mindig jó idő van.

A testvéremnek sok barátja van.

5. Szerkesszen mondatokat az alábbi szerkezeti ábrákhoz!

6. Elemezze az alábbi mondatok állítmányát az állítmány szófaja, szerkezeti felépítése, jelentése, bővítményei alapján!

A tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma. (Széchenyi István)

Egyszer volt szép az anyám tánca. (Sinka István)

Mi nem vagyunk tudósok,

se méla, aranyszájú papok

és hősök sem vagyunk. (Kassák Lajos)

Csak az én telem nem ily mulandó.

Csak az én halálom nem ily halandó. (Babits Mihály)

Minden állat egyenlő, de egyes állatok egyenlőbbek a többinél. (George Orwell)

Zavaros, bölcs és nagy volt a Duna. (József Attila)

Minden társaságban kényeztettek és szerettek. De legnagyobb élvezetem és főfoglalkozásom továbbra is az olvasás és tanulás maradt. (Babits Mihály)

Ivan Iljics élete egyszerű, mindennapi és iszonyú volt. (Lev Tolsztoj)

Jó volt tevéled járni a sárgolyó üröm-vidékét, a keserű mezőt. (Kosztolányi Dezső)

Egyszerű és igaz jószágod oly gyors, lángoló volt. (Kosztolányi Dezső)

Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. (Tóth Árpád)

(Nem tudtam többé, hogy) te vagy-e te, / vagy áldott csipkebokor drága tested. (Tóth Árpád)

Legyen lelked szabad, / legyen hangod igaz az Ő ünnepségén. (Babits Mihály)

De eleinte nem csósz vagyok, hanem szénégető. (Lengyel József)

Legjobb volt a száműzöttekből, idegenekből válogatni a csószöket. (Lengyel József)

Te vagy ma mámnak legjobb kedve/És olyan gazdag ez a ma. (Ady Endre)

Lehetnék én könyvelő is. (József Attila)

Fáradt meg együgyű vagy tán csak jó vagyok. (József Attila)

Tanár úr volnék magam is. (Juhász Gyula)

Szép szerelmem a szelíd szeptember. (Juhász Gyula)

Én vagyok a magyar bánatok legbutább siratója. (Ady Endre)

Miénk volt akkor a kerek világ, / Szép volt a bánat, és jó volt a harc. (Juhász Gyula)

Ő a mezőn a harmatosság. (József Attila)

Az élet a zsibárosok világa. (Ady Endre)

Legyen legalább hosszú s szép a búcsúm, / Ha lusta és kopár az életem. (Juhász Gyula)

Én is magány és csönd gyermeke lettem. (Juhász Gyula)

Te vagy a céloom, életem. (Ady Endre)

Szép szál legény vagy. Egy röpiüléssel magosabb vagy a magos madárnál. (József Attila)

Oly végtelen bús a világ / Oly bús vagyok miattatok. (Juhász Gyula)

Tréfás koldus a világ, / bot volnék a kezében. (József Attila)

Mienk a hely a nap alatt. (Juhász Gyula)

Az élet csöndje ez a béke. (Juhász Gyula)

Emberség és jóság csak szavak. (Ady Endre)

Ember vagyok, így vagyok nevetséges. (József Attila)

Milyen jó volna máshol élni. (Ady Endre)